

**Установа адукацыі
«Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны»**

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай рабоце
УА «ГДУ імя Ф. Скарыны»

_____ І. В. Семчанка

Рэгістрацыйны № УД-_____ /баз.

**ГІСТАРЫЯ ГРАФІЯ НОВАЙ І НАВЕЙШАЙ ГІСТОРЫІ
КРАЇН ЕЎРОПЫ І АМЕРЫКІ**

**Вучэбная праграма для спецыяльнасці
1-21 03 01-01 Гісторыя (айчынная і ўсеагульная)**

СКЛАДАЛЬНІК:

М. М. Мязга –дацэнт кафедры ўсеагульнай гісторыі УА “Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны”, кандыдат гістарычных навук, дацэнт.

Рэцэнзенты:

У. С. Кошалеў — загадчык кафедры новай і наваейшай гісторыі УА «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт», доктар гістарычных навук, прафесар;

Г. А. Аляксейчанка — загадчык кафедры гісторыі славян і спецыяльных гістарычных дысцыплін УА «Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны», кандыдат гістарычных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай усеагульнай гісторыі УА «ГДУ імя Ф. Скарыны»

(праатакол № __ от _____ 2011);

Метадычным саветам гістарычнага факультэта
УА «ГДУ ім. Ф. Скарыны»

(праатакол № __ от _____ 2011);

Адказы за рэдакцыю: М. М. Мязга

Адказы за выпуск: М. М. Мязга

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Праграма адлюстроўвае асноўныя тэндэнцыі развіцця гістарычнай навукі ў краінах Захаду пачынаючы з эпохі Гуманізму. Таксама ў ёй разгледжаны важнейшыя дасягненні гістарычнай навукі і СССР і постсавецкіх краін у вывучэнні гісторыі новага і навішага часу. Краіназнаўчы прынцып вывучэння гістарыяграфіі захоўваецца толькі ў адносінах да вядучых дзяржаў, у якіх існавалі вядомыя гістарыяграфічныя школы і накірункі.

Мэтай курса з'яўляецца вывучэнне галоўных этапаў развіцця гістарыяграфіі ў новы і навішы час. Пры гэтым галоўная увага канцэнтруецца на заканамернасцях развіцця гістарычнай навукі ў азначны перыяд, на аналізе важнейшых гістарычных канцэпцый і тэорыі па важнейшых праблемах гісторыі новага і навішага часу.

Задачы курса:

- навучыць студэнтаў вызначаць узаемасувязь гістарыяграфіі з філасофскімі, сацыяльнымі, палітычнымі і эканамічнымі ідэямі і светапоглядамі;
- сфарміраваць у студэнтаў уяўленні аб асноўных этапах развіцця гістарыяграфіі новай і навішай гісторыі, яе важнейшых школах і напрамках;
- забяспечыць набывццё студэнтамі ведаў аб асноўных канцэпцыях па ключевых праблемах новай і навішай гісторыі, якія сфарміраваліся ў гістарыяграфіі.

Пры вывучэнне курса шмат увагі надаецца вывучэнню студэнтамі прац буйнейшых гісторыкаў новага і навішага часу. Курс дазваляе сфарміраваць у студэнтаў веды, як аб гісторыі развіцця гістарычнай навукі, так і аб асноўных канцэпцыях гісторыі новага і навішага часу. Студэнты паглыбляюць навыкі аналітычнай працы з гістарычнай літаратурай, атрымліваюць больш поўнае уяўленне аб тэорыі і практыцы навуковага даследавання.

Дадзены курс з'яўляецца ў многім абагульняючым. Ён сістэматызуе і дапаўняе веды студэнтаў па шэрагу дысцыплін, у рамках якіх вывучаецца гісторыя новага і навішага часу. Перш за ўсё гэта курсы “Гісторыя новага часу” і “Гісторыя навішага часу”. Пры вывучэнні курса “Гістарыяграфія новай і навішай гісторыі краін Еўропы і Амерыкі” студэнты папаўняюць веды па гісторыі ідэалогіі, культуры, а таксама знаёмяцца з тымі ацэнкамі, якія існавалі і існуюць у гістарыяграфіі адносна асноўных тэндэнцый і важнейшых падзей новай і навішай гісторыі.

Дысцыпліна “Гістарыяграфія новай і навішай гісторыі краін Еўропы і Амерыкі” выкладаецца студэнтам 4 курса спецыяльнасці 1-21 03 01-01 Гісторыя (айчынная і ўсеагульная) як дысцыпліна па выбару студэнта.

ПРЫКЛАДНЫ ВУЧЭБНА-ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

№ п/п	Назвы раздзелаў	Колькасць гадзін		
		Аўдытор ных	З іх	
			Лекцыі	Семінары
1.	Гістарыяграфія новай гісторыі краін Еўропы і Амерыкі (15 – пачатак 20 ст.)	14	10	4
1.1	Уводны .	2	2	
1.2	Гуманістычная і асветніцкая гістарыяграфія	2	2	
1.3	Еўрапейская гістарыяграфія эпохі рамантызму.	4	2	2
1.4	Пазітывісцкая гістарыяграфія ў Заходняй Еўропе ў другой палове 19 – пачатку 20 ст.	2	2	
1.5	Марксісцкая гістарыяграфія ў канцы 19 – пачатку 20 ст.	4	2	2
2.	Гістарыяграфія новай і навейшай гісторыі ў 1918–1945 гады.	10	8	2
2.1	Савецкая гістарыяграфія новай і навейшай гісторыі ў 1918–1945 гады.	2	2	
2.2	Французская гістарыяграфія міжваеннага перыяду.	4	2	2
2.3	Гістарычная навука ў Вялікабрытаніі і Германіі ў міжваенны час.	2	2	
2.4	Гістарычная навука ў ЗША міжваенны час	2	2	
3.	Гістарыяграфія новай і навейшай гісторыі пасля другой сусветнай вайны	24	14	10
3.1	Савецкая і постсавецкая гістарыяграфія пасля Другой сусветнай вайны	8	4	4
3.2.	Постсавецкая гістарыяграфія	2	2	
3.3.	Гістарычная навука ў ЗША пасля Другой сусветнай вайны.	4	2	2
3.4	Гістарычная навука ў Францыі пасля Другой сусветнай вайны.	4	2	2
3.5	Гістарычная навука ў Вялікабрытаніі пасля Другой сусветнай вайны	4	2	2
3.6	Гістарычная навука ў ФРГ	2	2	
	Усяго:	48	32	16

РАЗДЗЕЛ 1 ГІСТАРЫЯГРАФІЯ НОВАЙ ГІСТОРЫІ КРАІН ЕЎРОПЫ І АМЕРЫКІ (15 – ПАЧАТАК 20 СТ.)

Тэма 1.1 Уводзіны.

Прадмет гістарыяграфіі новай і навейшай гісторыі краін Еўропы і Амерыкі. Сувязь гістарыяграфіі з філасофскімі, сацыяльнымі, палітычнымі, эканамічнымі ідэямі і светапоглядамі. Асноўныя этапы развіцця гістарыяграфіі новай і навейшай гісторыі. Важнейшыя навуковыя працы і вучэбныя дапаможнікі па гістарыяграфіі новай і навейшай гісторыі краін Еўропы і Амерыкі.

Тэма 1.2 Гуманістычная і асветніцкая гістарыяграфія.

Сацыяльныя ўмовы ўзнікнення гуманістычнай гістарыяграфіі. Гуманістычная гістарычная навука ў Італіі. Палітыка-рытарычная школа. Л.Бруні. Крытычна-эрудзіцкая гістарычная школа. Крытыка крыніц. Ф. Бёндэ, Л. Валла. Новая палітычная гістарычная школа. М. Макіявеллі. Ф. Гвіччардзіні.

Гуманістычная гістарыяграфія ў іншых краінах Заходняй Еўропы. Французская гуманістычная гістарыяграфія. Ж. Бадэн. Англійская гуманістычная гістарыяграфія. Ф. Бэкан, Т. Мор. Германская гуманістычная гістарыяграфія. С. Франк.

Ідэйныя і сацыяльныя ўмовы ўзнікнення асветніцкай гістарыяграфіі. Асветніцкая гістарыяграфія ў Англіі. Фарміраванне тарыйскага і вігскага напрамкаў у англійскай гістарыяграфіі. Праблемы гісторыі ў працах Дж. Лока. Гістарычныя погляды Д. Юма. “Гісторыя Англіі ад уварвання Юлія Цэзара да рэвалюцыі 1688 г.” Праца Э. Гібана “Гісторыя ўпадка і крушэння Рымскай імперыі”. Гісторыкі шатландскай гістарычнай школы.

Асветніцкая гістарыяграфія ў Францыі. Германісцкая і раманская тэорыі паходжання Французскай дзяржавы. Ш. Л. Мантэск’ё, пошук аб’ектыўных заканамернасцей гістарычнага працэса. Вальтэр, “філасофская гісторыя” і ідэя прагрэсу ў яго творах. Г. Рэйналь, Ж.-Ж. Руссо. Гістарычная навука ў час рэвалюцыі 1789-1799 гг. Ж. Д. Кандарсе, А. Барнаў.

Асветніцкая гістарыяграфія ў Германіі. Навука аб адзіным дзяржаўным праве. Праблемы гісторыі ў працах І. Канта. Ідэя прагрэсу ў даследаваннях І. Гердэра. Гістарычныя працы І. Ф. Шылера і А. Л. Шлёцэра.

Тэма 1.3 Еўрапейская гістарыяграфія эпохі рамантызму.

Сацыяльныя ўмовы развіцця гістарычнай навукі ў першай палове 19 ст.

Французская гістарыяграфія першай паловы 19 ст. Кансерватыўны рамантызм у французскай гістарыяграфіі. Ж. дэ Мэстр і Л. дэ Бональд.

Ліберальная школа гісторыкаў перыяду Рэстаўрацыі. Распрацоўка канцэпцыі класавай барацьбы. Даследаванне гісторыі Францыі ў працах А.Цьеры, Ф. Гізо, Ф. Мінье. Ф. Гізо – гісторык Англійскай рэвалюцыі. Новыя тэндэнцыі ў французскай гістарыяграфіі ў 30–40-я гады 19 ст. Гістарычныя канцэпцыі А. дэ Таквіля. Ж. Мішле – прадстаўнік леварэспубліканскага крыла французскай гістарыяграфіі.

Германская гістарыяграфія першай паловы 19 ст. Гістарычныя канцэпцыі нямецкай класічнай філасофіі. Г. Гегель. Нямецкі кансерватыўны рамантызм. “Гістарычнай школа права”. Ф. К. фон Савіны і К. Ф. Эйхгорн. Гістарычная канцэпцыя Л. Ранке. Ліберальна-рамантычная школа. В. Цымерман.

Англійская гістарыяграфія першай паловы 19 ст. Тарыйскі кірунак англійскай гістарыяграфіі. А. Алісон. Вігская гістарыяграфія. Т. Маккалей. Ідэі рамантызму ў гістарычных працах Т. Карлейля. Яго канцэпцыі “герояў і натоўпу”. Т. Карлейль – гісторык Вялікай французскай рэвалюцыі.

Тэма 1.4 Пазітывісцкая гістарыяграфія ў Заходняй Еўропе ў другой палове 19 – пачатку 20 ст.

Англіійская гістарыяграфія другой паловы 19 – пачатку 20 ст. Г. Спэнсер і пазітывісцкія “натуральныя законы” развіцця грамадства. Пазітывісцкая ідэя прагрэсу. “Гісторыя цывілізацыі ў Англіі” Г. Т. Бокля. “Гісторыя англійскага народа” Д. Грына. Гісторыя Англіійскай рэвалюцыі ў працах С. Гардзінера. Вывучэнне эканамічнай гісторыі Т. Роджэрсам. Даследаванне каланіяльнай палітыкі Дж. Сілі. Сацыяльныя праблемы і праблемы рабочага руху ў даследаваннях С. і Б. Вэбаў.

Французская гістарыяграфія другой паловы 19 – пачатку 20 ст. Прадстаўленне аб грамадстве як цэльным арганізме А. Конта. “Закон трох стадый”. Канцэпцыя нацыянальнай гісторыі Э. Лавіса. А. Таквіль “Стары парадак і рэвалюцыя”. Канцэпцыя Французскай рэвалюцыі Э. Кінэ. Даследаванне Вялікай французскай рэвалюцыі І. Тэнам і А. Аларам. Рабесп’ерысцкі напрамак французскай гістарыяграфіі. Працы А. Дзэбідура па гісторыі міжнародных адносін. Крызіс пазітывісцкай гістарыяграфіі.

Нямецкая гістарыяграфія другой паловы 19 – пачатку 20 ст. Сацыяльныя ўмовы развіцця германскай гістарыяграфіі. Малагерманская гістарычная школа. І. Г. Дройзер, Г. фон Зібель, Г. фон Трэйчке. Ліберальная гістарыяграфія. М. Леман, Ф. Мейнеке, О. Хінтцэ. Неарынкеанства. М. Ленц, Ф. Рахваль. Пангерманская гістарыяграфія. Д. Шэфер.

Тэма 1.5 Марксісцкая гістарыяграфія ў канцы 19 – пачатку 20 ст.

Заснаванне марксісцкай гістарыяграфіі К. Марксам і Ф. Энгельсам. Матэрыялістычнае разуменне гісторыі К. Марксам і Ф. Энгельсам. К. Маркс аб праблемах Вялікай французскай рэвалюцыі. Даследаванні К. Маркса і Ф. Энгельса па гісторыі рэвалюцыі 1848 г. Гістарычныя праблемы ў “Капітале” К. Маркса. Даследаванне гісторыі Парыжскай камуны. Работы Ф. Энгельса па гісторыі Германіі і ваеннай гісторыі.

Сацыял-дэмакратычная гістарыяграфія канца 19 – пачатку 20 ст. Ф. Мерынг – буйнейшы гісторык-марксіст пачатку 20 ст. Даследаванне гісторыі Вялікай французскай рэвалюцыі Ж. Жарэсам.

РАЗДЗЕЛ 2 ГІСТАРЫЯГРАФІЯ НОВАЙ І НАВЕЙШАЙ ГІСТОРЫІ Ў 1918–1945 ГАДЫ.

Тэма 2.1 Савецкая гістарыяграфія новай і навейшай гісторыі ў 1918–1945 гады.

Грамадскія ўмовы развіцця савецкай гістарыяграфіі ў міжваенны час. Станаўленне савецкай гістарыяграфіі новай гісторыі. У. І. Ленін аб праблемах новай гісторыі. Буржуазныя рэвалюцыі 17–18 ст. у працах савецкіх гісторыкаў міжваеннага часу. Аграрная гісторыя Англіійскай рэвалюцыі ў працах С. І. Архангельскага. Даследаванне гісторыі Вялікай французскай рэвалюцыі Н. М. Лукіным, Я. М. Захерам, Я. В. Тарле. Вывучэнне гісторыі Парыжскай камуны 1871 г. Працы Я. В. Тарле, Ф. В. Пацёмкіна і А. В. Ефімава па гісторыі аграрнага і прамысловага перавароту. Даследаванне рабочага руху Г. С. Зейдэлем, В. М. Даліным. Гісторыя сацыялістычных ідэй у працах В. П. Волгіна. М. Н. Пакроўскі і Я. В. Тарле як даследчыкі гісторыі міжнародных адносін.

Праблемы навейшай гісторыі ў савецкай міжваеннай гістарыяграфіі. Гісторыя рабочага і рэвалюцыйнага руху. К. І. Шалавіна, А. В. Лепашынская. Эканамічная гісторыя краін Захаду ў работах В. І. Лана, А. І. Шнеерсона. Пачатак вывучэння гісторыі фашызму. Г. Б. Сандамірскі, А. Н. Сідараў. Даследаванне гісторыі міжнародных адносін навейшага часу. Л. Н. Іваноў. “Істория дипломатии”.

Тэма 2.2 Французская гістарыяграфія міжваеннага перыяду.

Умовы развіцця. Паглыбленне крызіса пазітывісцкай гістарыяграфіі. Працы Э. Лэвіса і А. Бера. Узнікненне школы “Анналаў”. Л. Феўр і М. Блок. Сацыяльна-эканамічная гісторыя

ў працах Э. Лябруса. Вывучэнне гісторыі Вялікай французскай рэвалюцыі. А.Мацфез, Ж.Лефеўр. Рэвалюцыі 19 ст. у працах французскіх гісторыкаў. П. Гаскот, А. Алар, А. Мацфез, Ж. Ле Феўр, Ж. Рэнар. Вывучэнне гісторыі рабочага і сацыялістычнага руху. Э. Далеан, Ж. Буржэн. Даследаванне гісторыі Першай сусветнай вайны. П. Рэнунен.

Тэма 2.3 Гістарычная навука ў Вялікабрытаніі і Германіі ў міжваенны час.

Умовы развіцця гістарычнай навукі ў Англіі. Тэарэтыка-метадалагічныя асновы гістарычнай навукі. А. Дж. Тойнбі, Р. Дж. Калінгвуд. Палітычная гісторыя. Праблемы міжнародных адносін. Г. Тэмпэрлі, Дж. Гучы, А. Уорд. Гісторыя англійскай рэвалюцыі 17 ст. Г. Дэвіс, Дж. Кларк. Праблемы палітычнай гісторыі ў працах Л. Б. Неміра. Ліберальны кірунак англійскай гістарыяграфіі. Вывучэнне сацыяльна-эканамічнай гісторыі. У. Эшлі, Дж. М. Трэвельян, А. Мортан, Дж. Х. Клепэм. “Рабочая гісторыя”. Дж. Коул.

Умовы развіцця гістарыяграфіі ў Германіі. Ліберальная гістарыяграфія. Э. Брандэнбург, Ф. Шнабель. Леваліберальная гістарыяграфія. І. Цыркуш, Ф. Валенцін. Радыкальна-дэмакратычная гістарыяграфія. Г. Хальгартэн, З. Нойман. Германскай гістарычнай навука ў гады фашысцкай дыктатуры. В. Франк. Германскія гісторыкі ў эміграцыі. Ф. Нойман

Тэма 2.4 Гістарычная навука ў ЗША ў міжваенны час.

Умовы развіцця гістарычнай навукі. Кансерватыўны кірунак у вывучэнні амерыканскіх рэвалюцый 18–19 ст. Ч. Эндрус, Э. Чанінг. “Гісторыкі-бурбоны”. У. Б. Філіпс. Эканамічны (прагрэсісцкі) кірунак у гістарыяграфіі. Ч. Бірд, А. Шлезінгер-старэйшы. Гісторыя каланіяльнага грамадства ў работах Дж. Адамса і Дж. Ф.Джэймса. Гісторыкі “прагрэсісцкай школы” аб амерыканскіх рэвалюцыях 18–19 ст. Гістарыяграфія фермерскага і рабочага руху. Школа Камонса. Сацыяльная крытыка В. Л. Паррынгтона. М. Джозефсон. Гістарыяграфія знешняй палітыкі ЗША. Дж. Перкінс, Т.Дэнет.

РАЗДЗЕЛ 3 ГІСТАРЫЯГРАФІЯ НОВАЙ І НАВЕЙШАЙ ГІСТОРЫІ ПАСЛЯ ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ

Тэма 3.1 Савецкая гістарыяграфія пасля Другой сусветнай вайны.

Умовы развіцця гістарычнай навукі. Савецкая германістыка. Новая гісторыя Германіі ў даследаваннях А. Д. Эпштэйна. Праблема аб’яднання Германіі ў работах А. С. Ерусалімскага і В. В. Чубінскага. Гісторыя германскага рабочага руху ў новы час. С. В. Абаленская. Знашняя палітыка Германіі ў работах А. С. Сіліна, Б. М. Тупалева, Л. М. Шнеерсона.

Гістарыяграфія германскай гісторыі навейшага часу. Гістарыяграфія Лістападаўскай рэвалюцыі 1918–1919 гг. Д. С. Драбкін. Гісторыя германскага фашызму ў савецкай гістарыяграфіі. Л. І. Гінцберг, А. А. Галкін. Даследаванне гісторыі Веймарскай Германіі. Знешняя палітыка Германіі. Д. С. Клімоўскі, А. А. Ахтамзян. Гісторыя ФРГ у працах савецкіх і постсавецкіх гісторыкаў.

Савецкае франказнаўства. Вывучэнне савецкімі і постсавецкімі гісторыкамі Французскай рэвалюцыі канца 18 ст. А. З. Манфрэд, В. Г. Рэвуненкаў, А. В. Рэвякін. Дыскусія аб характары якабінскай дыктатуры. Даследаванне ідэйных перадумоў рэвалюцыі. В. П. Волгін, Х. Н. Мамджан. Праблемы сацыяльна-эканамічнага і палітычнага развіцця Францыі на пярэдадні рэвалюцыі. А. В. Адо, Б. Ф. Поршнеў, А. Д. Люблінская. Дыскусія аб характары Фронды. Напалеонаўская Францыя ў даследаваннях А. З. Манфрэда. Даследаванне гісторыі рэвалюцый 1830 і 1848 гг. Гісторыя Парыжскай камуны 1871 г. у працах А. І. Молака і М. М. Малчанава. Праблемы прамысловага перавароту ў Францыі ў даследаваннях Ф. В. Пацёмкіна. Знешняя палітыка Францыі канца 19 ст. у даследаваннях А. З. Манфрэда.

Савецкая гістарыяграфія навейшай гісторыі Францыі. Абагульняючыя работы па навейшай гісторыі Францыі. В. П. Смірноў. Гісторыя міжваеннага перыяду ў даследаваннях Ю. І. Рубінскага. Вывучэнне французскага супраціўлення. Гісторыя Чацвёртай і Пятай Рэспублік ў работах Н. І. Гадунова, М. М. Нарынскага, Г. Г. Дзілігенскага, С. Г. Айвазава. Гісторыя галізма ў працах Н. Н. Малчанава, Г. Н. Новікава.

Савецкая амерыканістыка. Перашая амерыканская рэвалюцыя ў савецкай гістарыяграфіі. А. А. Фурсенка. Гісторыя каланіяльнага грамадства ў работах А. С. Самойла. Даследаванне грамадскай думкі і ідэалогіі рэвалюцыі ў работах В. В. Сагрына. Вывучэнне гісторыі Другой амерыканскай рэвалюцыі ў даследаваннях Р. Ф. Іванова, Г. П. Курапятніка, А. І. Блінова. Дыскусія аб характары плантацыйнага рабства. Даследаванне фермарскага і рабочага руху. Г. П. Курапятнік, Л. І. Зубок. Вывучэнне ўнутрыпалітычнай гісторыі ЗША новага часу. Даследаванні І. А. Бяляўскай, А. С. Маныкіна. Гістарыяграфія знешняй палітыкі ЗША новага часу. А. Л. Нарачніцкі, Л. І. Зубок, Н. Н. Балхавіцінаў, Г. Н. Севасцьянаў.

Даследаванне навейшай гісторыі ЗША савецкімі гісторыкамі. Вывучэнне “новага курса” Ф. Рузвельта. В. Л. Малькоў, Н. Н. Якаўлеў. Даследаванне гісторыі фермерскага руху. Е. Ф. Язькоў. Гістарыяграфія знешняй палітыкі ЗША ў навейшы час. Абагульняючыя працы па гісторыі ЗША.

Даследаванне новай гісторыі Вялікабрытаніі. Праблемы Англійскай рэвалюцыі 17 ст. у савецкай гістарыяграфіі. В. М. Лаўроўскі, М. А. Барг. Гісторыя рабочага руху Англіі ў новы час. Н. М. Мешчаракоў, Я. Б. Чарняк, Н. А. Ерафеев, В. Н. Вінаградаў, Л. Е. Кертман. Гістарыяграфія знешняй палітыкі Англіі ў новы час.

Даследаванне навейшай гісторыі Вялікабрытаніі. Гісторыя англійскага рабочага руху ў навейшы час у даследаваннях П. В. Гуровіч, І. Н. Ундасынава, С. П. Перагудава. Гісторыя знешняй палітыкі Вялікабрытаніі ў навейшы час. В. Г. Труханоўскі.

Даследаванне гісторыі Італіі. Работы В. С. Бандарчука. Рэвалюцыйны рух 19 ст. у даследаваннях М. І. Кавальскай. Гістарыяграфія знешняй палітыкі. О. В. Сярова. Даследаванне італьянскага фашызма. Б. Р. Лапухоў.

Даследаванне Першай сусветнай вайны І. І. Растунавым, А. А. Строкавым, Д. Вержхоўскім, М. П. Палетыка. Гістарыяграфія гісторыі Другой сусветнай вайны. В. Л. Ісраэлян, М. І. Семірага, В. А. Буханаў. Абагульняючыя працы па гісторыі сусветных войнаў.

3.2 Постсавецкая гістарыяграфія

Постсавецкая германістыка. Новыя падыходы да даследавання новай гісторыі Германіі. Работы В. В. Чубінскага. Н. Е. Аўчарэнка, Б. М. Тупалева. Праблемы гісторыі Веймарскай Рэспублікі і фашызму. А. Г. Космач, В. А. Космач. Праблема аб’яднання Германіі ў постсавецкай гістарыяграфіі.

Постсавецкае франказнаўства. Вывучэнне новай гісторыі Францыі. Последніе работы А. В. Адо. Даследаванне рэвалюцыі канца 18 ст. Т. І. Піменава і А. В. Рэвякін. Эпоха Напалеона ў даследаваннях Д. М. Туган-Бараноўскага. Новы этап у даследаванні галізма. М. Ц. Арзакян, Н. М. Навумава.

Постсавецкая амерыканістыка. Асацыяцыя вывучэння гісторыі ЗША. Работы Л. Ю. Слэзкіна па каланіяльнаму перыяду гісторыі ЗША. Постсавецкі этап у вывучэнні Першай амерыканскай рэвалюцыі. В. А. Ушакоў, А. А. Фурсенко. Постсавецкія працы Н. Н. Балхавіцінава па гісторыі знешняй палітыкі ЗША. Эканамічная гісторыя ЗША. Б. М. Штопаў. Ідэалогія ў гісторыі ЗША ў працах В. В. Сагрына. Палітычная гісторыя ЗША постсавецкіх працах Н. А. Бяляўскай, Н. В. Куркова. Знашняя палітыка ЗША навейшага часу ў працах Д. Г. Наджафава, Г. Н. Севасцьянава, В. Л. Малькова.

Постсавецкае англазнаўства. Новыя тэндэнцыі ў вывучэнні Англійскай рэвалюцыі. Навейшая гісторыя Англіі ў постсавецкай гістарыяграфіі.

Гісторыя Італіі ў постсавецкай гістарыяграфіі. Вывучэнне новай гісторыі. Гісторыя італьянскага фашызма. Л. С. Белаусаў.

Даследаванне гісторыі міжнародных адносін. вивучэнне гісторыі Першай і Другой сусветнай вайны.

Тэма 3.3 Гістарычная навука ў ЗША пасля Другой сусветнай вайны.

Умовы развіцця гістарычнай навукі. Гістарыяграфія 40-х – 50-х гг. Канцэпцыя “кансенсуса” (“ўзгодненых інтарэсаў”). Неакансерватыўны і ліберальны кірункі ў амерыканскай гістарыяграфіі. Ч. Бірд, Л. Харц, Д. Бурсцін, Р. Хофстэдтэр, А. М. Шлезінгер-малодшы. Асноўныя навуковыя школы вивучэння знешняй палітыкі ЗША. Т. Бейлі, Ч. К. Тэнзіл. Радыкальна-дэмакратычны напрамак гісторыі знешняй палітыкі ЗША. У. Э. Уільяме. Л. К. Гарднер і Дж. Гэдзіс як даследчыкі знешняй палітыкі ЗША. Уплыў тэорыі індустрыяльнага грамадства на развіццё амерыканскай гістарыяграфіі. У. Растоу. “Новая гістарычная навука”, яе складовыя часткі. П. Тэмін, Р. Фогель, Д. Норт, Г. Гатман, М. Холт. Неакансерватыўны этап у развіцці амерыканскай гістарыяграфіі. Р. Бертоф, Р. Керк. Гісторыя амерыканскіх рэвалюцый у неакансерватыўнай гістарыяграфіі. Б. Катон, Дж. Макферсон.

Тэма 3.4 Гістарычная навука ў Францыі пасля Другой сусветнай вайны.

Умовы развіцця гістарычнай навукі. Школа “Анналаў” і “структурная гісторыя”. Ф. Брадэль. “Глабальная гісторыя”. Праблема “гістарычнага часу”. Сацыяльна-эканамічныя даследаванні. Э. Лябрус. Вывучэнне гісторыі міжнародных адносін. П. Рэнувен, Ж.-Б. Дзюрасель. Даследаванне каланіяльнай палітыкі Францыі. Гісторыя другой сусветнай вайны ў працах А. Мішэля і Р. Арона. Даследаванне гісторыі Вялікай Французскай буржуазнай рэвалюцыі. Ж. Лефеўр, А. Сабуль. Ж. Гадшо і канцэпцыя “атлантычнай рэвалюцыі”. Вывучэнне “старога парадку.” Р. Мунье. Гісторыя рабочага руху ў працах А. Крыжэля, К. Вілара. “Новая гістарычная навука”. Ж. Ле Гоф, П. Нар. Трэцяе пакаленне школы “Аналаў”. М. Фэро, Ле Руа Лядзюры. Рэвізіянісцкая канцэпцыя французскай рэвалюцыі 18 ст. Ф. Фюрэ.

Тэма 3.5 Гістарычная навука ў Вялікабрытаніі пасля Другой сусветнай вайны.

Умовы развіцця гістарычнай навукі. Метадалагічныя прынцыпы развіцця гістарычнай навукі. А. Тойнбі, Т. Батэрфілд, Э. Кар. Даследаванне палітычнай гісторыі ў рамках традыцыйнай гістарыяграфіі. Праблемы знешняй палітыкі ў рамках палітычнай гісторыі. Д. Хорн, К. Борн, Дж. Джонс, З. Стэйнер. Вывучэнне гісторыі Другой сусветнай вайны. П. Кенедзі, Д. Томсан. Канцэпцыя брытанскага імперыялізму Р. Робінсана і Д. Галахера. “Новая гістарычная навука”. Даследаванне палітычнай гісторыі ў рамках “новай гістарычнай навукі”. Пераасэнсаванне зместу Англійскай рэвалюцыі. Р. Тоўні, Х. Трэвар-Роўлер. Інтэрпрытацыя Англійскай рэвалюцыі ў працах Дж. Эйлмера. Кр. Хіл як прадстаўнік марксісцкай гістарыяграфіі. “Новая сацыяльная гісторыя”. Э. Хобсбаўм, Г. Перкін. Дыскусія аб сацыяльных наступствах індустрыялізацыі.

Тэма 3.6 Гістарычная навука ў ФРГ.

Умовы развіцця гістарыяграфіі. “Германская катастрофа” Ф. Мейнеке. Кансерватыўнае панаванне ў 1950-я гады. Г. Рытэр. Праблема пераймальнасці ў германскай гісторыі. Перавага ліберальнай гістарыяграфіі з пачатку 1960-х гадоў. Ф. Фішар і яго канцэпцыя германскай гісторыі. Гісторыя кайзераўскай імперыі ў работах Х. Бёме. Развіццё сацыяльнай гісторыі. В. Концэ, Г.-Ю. Кулі. Даследаванне гісторыі рабочага руху гісторыкамі “гейдэльбергскай школы” і “марбургскай школы”. Р. Кюнль. Сацыяльна-крытычная школа. Г.-А. Вінклер. Афармленне неагістарызма. Гісторыя кайзераўскай Германіі ў работах Л. Галея. Гісторыя штотдзённасці. “Робочая гісторыя”. Г.-А. Рытэр. Вывучэнне гісторыі нацыянал-сацыялізму. Э. Нольтэ, К.-Д. Брахер, Г.-А. Вінклер, Й. Феста.,

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Прыкладны пералік семінараў

1. Еўрапейская гістарыяграфія эпохі рамантызму.
2. Марксісцкая гістарыяграфія ў канцы 19 – пачатку 20 ст.
3. Французская гістарыяграфія міжваеннага перыяду.
4. Савецкая і постсавецкая гістарыяграфія пасля Другой сусветнай вайны
5. Савецкая і постсавецкая гістарыяграфія пасля Другой сусветнай вайны
6. Гістарычная навука ў ЗША пасля Другой сусветнай вайны .
7. Гістарычная навука ў Францыі пасля Другой сусветнай вайны..
8. Гістарычная навука ў Вялікабрытаніі пасля Другой сусветнай вайны

Рэкамендуемыя формы кантроля

1. Кантрольная работы.

Рэкамендуемыя тэмы кантрольных работ

1. Марксісцкая гістарыяграфія ў канцы 19 – пачатку 20 ст.
2. Французская гістарыяграфія міжваеннага перыяду.
3. Гістарычная навука ў Вялікабрытаніі і Германіі ў міжваенны час.
4. Гістарычная навука ў Вялікабрытаніі пасля Другой сусветнай вайны.

Асноўная

1. Алпатов, М.А. Политические идеи французской буржуазной историографии. / М.А. Алпатов – М., 1949.
2. Афанасьев, Ю.Н. Историзм против электрики. Французская историческая школа «Анналов»./ Ю.Н. Афанасьев. – М., 1980.
3. Барг, М.А. Эпохи и идеи. Становление историзма. / М.А. Барг. – М., 1987.
4. Биск, М.А. История исторической мысли в новое время. / М.А. Биск. – Иваново, 1983.
5. Вайнштейн, О.Л. Очерки развития буржуазной философии и методологии истории в XIX-XX вв. / О.Л. Вайнштейн. – Л., 1979.
6. Виноградов, К.Б. Очерки английской историографии нового и новейшего времени. / К.Б. Виноградов. – М., 1975.
7. Губман, Б.Л. Смысл истории. Очерки современных западных концепций. / Б.Л. Губман – М., 1991.
8. Далин, В.М. Историки Франции XIX-XX вв. / В.М. Далин. – М., 1981.
9. Историография истории нового времени стран Европы и Америки. – М., 1990.
10. Историография истории нового времени стран Европы и Америки. / Под ред И.П. Дементьева, А.И. Патрушева. – М., 2000.
11. Реизов, Б.Г. Французская романтическая историография. / Б.Г. Реизов. – Л., 1956.
12. Сидорцов В.Н. Методы исторического исследования. / В.Н. Сидорцов. – М., 2000.
13. Советская историография. – М., 1996.
14. Современная зарубежная немарксистская историография. – М., 1989.
15. Тишков, В.А. История и историки США в американской историографии. / В.А. Тишков. – М., 1974.
16. Тойнби, А.Дж. Постижение истории. / А.Дж. Тойнби. – М., 1991.

Дадатковая

17. Аббате, М. Философия Бенедетто Кроче и кризис итальянского общества. / М. Аббате. – М., 1959.
18. Азаркин, Н.И. Монтеスキ. / Н.И. Азаркин. – М., 1988.
19. Альперович, М.С. Советская историография стран Латинской Америки. / М.С. Альперович. – М., 1968.
20. Американская историография внешней политики США. 1945-1970. – М., 1972.
21. Американская историография внутриполитических проблем США в послевоенный период. – М., 1974.
22. Артамонов, С.П. Вольтер и его время. / С.П. Артамонов. – М., 1979.
23. Афанасьев, Ю.Н. Историзм против эклектики. Французская историческая школа «Анналов» в современной буржуазной историографии. / Ю.Н. Афанасьев. – М., 1980.
24. Барг, М.А. Юм как методолог истории. / М.А. Барг // Новая и новейшая история. – 1993. – № 1.
25. Баскин, М.П. Винамин Франклин // Франклин В. Избранные произведения. / М.П. Баскин. – М., 1956.
26. Барг, М.А. Историческая мысль английского Просвещения / М.А. Барг // Болингброк. Письмо об изучении и пользе истории. – М., 1979.
27. Баткин, А.М. Итальянское Возрождение в поисках индивидуальности. / А.М. Баткин. – М., 1989.
28. Блок, М. Апология истории. / М. Блок. – М., 1986.
29. Блюменау, С.Ф. От социально-экономической истории к проблематике массового сознания. Французская историография конца XVIII в. (1945-1993). / С.Ф. Блюменау. – Брянск, 1995.

30. Бобкова, М.С. Жизненный путь Жана Бодена. / М.С. Бобкова // Вопросы истории. – 1987. – № 9.
31. Болингброк. Письмо об изучении и пользе истории. / Болингброк. – М., 1979.
32. Болховитинов, Н.Н. Некоторые проблемы историографии Американской революции XVIII в. / Н.Н. Болховитинов // Новая и новейшая история. – 1973. – № 6.
33. Болховитинов, Н.Н. США: проблемы истории и современная историография. / Н.Н. Болховитинов. – М., 1980.
34. Брагина, Л.М. Социально-этические взгляды итальянских гуманистов. / Л.М. Брагина. – М., 1983.
35. Бродель, Ф. Материальная цивилизация, экономика и капитализм. / Ф. Бродель. – М., 1986-1992. – Т. 1-3.
36. Буржуазная историография второй мировой войны. – М., 1976
37. Буржуазные революции XVII-XVIII вв. в современной зарубежной историографии. – М., 1986.
38. Бурлацкий, Ф.М. Загадка и урок Николло Макиавелли. / Ф.М. Бурлацкий. – М., 1977.
39. Вайнштейн, О.Л. Леопольд фон Ранке и новейшая буржуазная историография. Критика новейшей буржуазной историографии. / О.Л. Вайнштейн. – М. – Л., 1961.
40. Вебер, Б.Г. Историографические проблемы. / Б.Г. Вебер. – М., 1974.
41. Вебер, М. Избранные произведения. / М. Вебер. – М., 1990.
42. Виноградов, К.Б. Буржуазная историография первой мировой войны. / К.Б. Виноградов. – М., 1962.
43. Волгин, В.П. Развитие общественной мысли во Франции в XVIII в. / В.П. Волгин. – М., 1977.
44. Вольтер. Собрание сочинений. / Вольтер. – М., 1998. – Т. 1-3.
45. Вольтер Избранные произведения. / Вольтер. – М., 1947.
46. Вторая мировая война. Дискуссии. Основные тенденции. Результаты исследования. – М., 1997.
47. Гавриличев, В.А. Об идейно-методических принципах немецкой буржуазной историографии 50-60-х гг. XIX в. / В.А. Гавриличев // Методологические и историографические вопросы исторической науки. Вып. 5. Т.193. – Томск, 1963.
48. Галкин, И.С. Н.М. Лукин – революционер и ученый. / И.С. Галкин. – М., 1984.
49. Гизо, Ф. История Английской революции. / Ф. Гизо. В 2-х т. – Ростов-на-Дону, 1996.
50. Гизо, Ф. История цивилизации в Европе. / Ф. Гизо. – М., 2004.
51. Годшо, Ж. Альберт Матъез. / Ж. Годшо // Французский ежегодник 1982. – М., 1984.
52. Годшо, Ж. О книге Ф. Фюре / Ж. Годшо // Французский ежегодник 1979. – М., 1981.
53. Гоббс, Т. Избранные произведения. / Т. Гоббс. – М., 1964. – Т. 1-2.
54. Гольман, Л.И. Энгельс – историк. / Л.И. Гольман. – М., 1971.
55. Гольман, Л.И. Советская историография Первого Интернационала. / Л.И. Гольман // Первый Интернационал в исторической науке. – М., 1968.
56. Гуревич, А.Я. Исторический синтез и школа «Анналов». / А.Я.Гуревич. – М., 1993.
57. Григорьева, И.В. Исторические взгляды Антонио Грамши. / И.В.Григорьева. – М., 1978.
58. Дементьев, И.П. Американская историография гражданской войны в США (1861 – 1865 гг.). / И.П.Дементьев – М., 1963.
59. Дементьев, И.П. Чарльз Остин Бирд. / И.П. Дементьев // Новая и новейшая история. – 1995. – № 3.
60. Додолев, Я.С. Проблемы генезиса фашизма в итальянской историографии. / Я.С. Додолев // Вопросы истории. 1969. – № 12.
61. Драбкин, Я.С. Проблемы и легенды в историографии германской революции 1918-1919 гг. / Я.С. Драбкин. – М., 1990.
62. Дунаевский, В.А. Советская историография новой истории стран Запада. 1917 – 1945. / В.А. Дунаевский – М., 1974.

63. Дунаевский, В.А., Поршнев, Б.Ф. Изучение западноевропейского утопического социализма в советской историографии (1917-1963) // История социалистических учений. / В.А. Дунаевский, Б.Ф. Поршнев. – М., 1964.
64. Дьяков, В.А. Методология истории в прошлом и настоящем. / В.А. Дьяков. – М., 1974.
65. Егоров, А.А. Жизнь и сочинение Франсуа Гизо // Гизо Ф. Английская революция. / А.А. Егоров. В 2-х т. – Ростов-на-Дону, 1996. – Т.1.
66. Емец, В.А. Советская историография происхождения первой мировой войны / В.А. Емец // Первая мировая война. 1914 – 1918 гг. – М., 1968.
67. Ерофеев, Н.Л. Английская историческая мысль 30-40-х гг. XIX в. / Н.Л. Ерофеев. // Маркс – историк. – М., 1968.
68. Жилин, Н.А. и др. Критика основных концепций буржуазной историографии второй мировой войны. / Н.А. Жилин. – М., 1983.
69. Жорес, Ж. Социалистическая история Французской революции. / Ж. Жорес. – М., 1977 – 1983.
70. Жуков, Е.М. Основные проблемы послевоенной всемирной истории / Е.М. Жуков // Новая и новейшая история. – 1975. – № 3.
71. Журавлев, Л.А. Позитивизм и проблемы исторических законов. / Л.А. Журавлев. – М., 1980.
72. Иванов, Г.М. Кризис позитивистской концепции исторического источника и Б. Кроче. / Г.М. Иванов // Вопросы истории. – 1974. – № 1.
73. Исторические исследования в России. – М., 1996.
74. История буржуазной социологии XIX – начала XX вв. – М., 1979.
75. Италия в трудах советских историков. – М., 1989.
76. Кан, С.Б. Немецкая историография революции 1848 – 1849 гг. в Германии. / С.Б. Кан. – М., 1962.
77. Карвасин, Л.П. Жозеф де Местр. / Л.П. Карвасин // Вопросы философии. – 1989. – № 3.
78. Каримский, А.М. Философия истории Гегеля. / А.М. Каримский. – М., 1988.
79. Карлейль, Т. Французская революция. История. / Т. Карлейль. – М., 1991.
80. Коган-Бернштейн, Ф.А. Жюль Мишле и его книга “Народ”. / Ф.А. Коган-Бернштейн // Мишле Ж. Народ. – М., 1965.
81. Козенко, Б.Д. Новые концепции “прогрессивной эры” в американской буржуазной историографии. / Б.Д. Козенко // Вопросы истории. – 1976. – № 10.
82. Костикова, И.В. Философско-социологические взгляды Томаса Карлейля. / И.В. Костикова. – М., 1969.
83. Кривогуз, И.М. основные направления истории II Интернационала // История Второго Интернационала. / И.М. Кривогуз. – М., 1969.
84. Кроче, Б. Теория и история историографии. / Б. Кроче. – М., 1998.
85. Кувалдин, В.Б. Генезис философско-исторической концепции Бенедетто Кроче / В.Б. Кувалдин // Проблемы итальянской истории. 1975. – М., 1975.
86. Локк, Д. Сочинения. / Д. Локк. – М., 1985.
87. Лукин, Н.М. Маркс как историк. / Н.М. Лукин // Лукин Н.М. Избранные труды. В 3-х т. – М., 1963. – Т.3.
88. Лукин, Н.М. Альфонс Олар (1849-1928). / Н.М. Лукин // Лукин Н.М. Избранные труды. В 3-х т. – М., 1963. – Т.1.
89. Лукин, Н.М. Жорес как историк французской революции. / Н.М. Лукин // Лукин Н.М. Избранные труды. В 3-х т. – М., 1963. – Т.1.
90. Макиавелли, Н. История Флоренции. / Н. Макиавелли. – Л., 1973.
91. Манфред, А.З. Споры о Робеспьере / А.З. Манфред // Очерки истории Франции XVIII – XX вв. – М., 1961.
92. Маркс – историк. К 150-летию со дня рождения К.Маркса. – М., 1968.
93. Меринг, Ф. Карл Маркс. История жизни. / Ф. Меринг. – М., 1957.

94. Меринг, Ф. История германской социал-демократии. / Ф. Меринг. В 4-х т. – М. – Л., 1923 – 1924.
95. Мееровский, Б.В. Гоббс. / Б.В. Мееровский. – М., 1975.
96. Мерцалов, Л.А. Западногерманская буржуазная историография второй мировой войны. / Л.А. Мерцалов. – М., 1978.
97. Местр, Жозеф де. Размышления о Франции. / Жозеф де Местр. – М., 1997.
98. Михайленко, В.И. Итальянский фашизм: основные вопросы историографии. / В.И. Михайленко. – Свердловск, 1987.
99. Мишле, Ж. Народ. / Ж. Мишле. – М., 1965.
100. Монтескье, Ш.Л. Избранные произведения. / Ш.Л. Монтескье – М., 1955.
101. Мурадян, А.А. Американская историография тихоокеанской политики США в XIX в. / А.А. Мурадян. – М., 1975.
102. Мучник, В.М. Формирование идейно-теоретических воззрений А.Дж. Тойнби. / В.М. Мучник. – Томск, 1987.
103. Никитин, Л.А. Лабриола. / Л.А. Никитин. – М., 1980.
104. Никитин, Е.П., Никитина, А.Г. Загадка “Государя” / Е.П.Никитин, А.Г. Никитина // Вопросы философии. – 1997. – № 1.
105. Норский, И.С. Философия Дэвида Юма. / И.С. Норский. – М., 1967.
106. Оболенская, С.В. Франц Меринг как историк. / С.В. Оболенская. – М., 1965.
107. Оболенская, С.В. Бисмарк в современной западногерманской историографии / С.В. Оболенская // Ежегодник германкой истории 1984. – М., 1986.
108. Овчинникова, Л.В. Крах Веймарской республики в буржуазной историографии ФРГ. / Л.В. Овчинникова. – М., 1983.
109. Организация исторической науки в странах Западной Европы. – М., 1988.
110. Орлова, М.И. Германская революция 1918 – 1919 гг. в историографии ФРГ. / М.И. Орлова – М., 1986.
111. Основные проблемы истории США в американской историографии от колониального периода до гражданской войны 1861 – 1865 гг. – М., 1971.
112. Основные проблемы истории США в американской историографии 1861 – 1918 гг. – М., 1974.
113. Патрушев, А.И. “Социальная история” в буржуазной историографии ФРГ. / А.И. Патрушев // Новая и новейшая история. – 1976. – № 4.
114. Патрушев, А.И. Ренессанс Маркса Вебера: истоки, дискуссии, тенденции. / А.И. Патрушев // Новая и новейшая история. – 1993. – №1.
115. Патрушев, А.И. Неолдиберальная историография ФРГ. / А.И.Патрушев. – М., 1981.
116. Попов, Б.С. Эдуард Гиббон – историк, писатель и мыслитель эпохи Просвещения. / Б.С. Попов // Новая и новейшая история. – 1993. – № 3.
117. Рахшмир, П.Ю. Историография западногерманского фашизма. / П.Ю. Рахшмир. – М., 1993.
118. Ратмэн, Д.Б. Новая социальная истории в США. / Д.Б. Ратмэн // Новая и новейшая история. – 1990. – № 2.
119. Ревель, Ж. История и социальные науки во Франции на примере эволюции школы “Анналов” / Ж. Ревель // Новая и новейшая история. 1998. – № 5-6.
120. Репина, Л.П. «Новая историческая наука» и социальная история. / Л.П. Репина. – М., 1998.
121. Ржешевский, О.А. Война и история: буржуазная историография США о второй мировой войне. / О.А. Ржешевский. – М., 1984.
122. Руссо, Ж.-Ж. Трактаты. / Ж.-Ж. Руссо. – М., 1969.
123. Рутенберг, В.И. Титаны Возрождения. / В.И. Рутенберг. – Л., 1976.
124. Садов, В.И. Историзм и современная буржуазная историография. / В.И. Садов. – М., 1977.

125. Сапрыкин, Ю.М. Политическое учение Гаррингтона. / Ю.М.Сапрыкин. – М., 1975.
126. Слуцкий, А.Г. Ф.Меринг – революционер, ученый, публицист. / А.Г. Слуцкий. – М., 1979.
127. Смирнов, В.П. Об изучении новейшей истории во Франции. / В.П. Смирнов // Вопросы истории. – 1974. – № 5.
128. Смоленский, Н.И. Политические категории немецкой буржуазной историографии. / Н.И. Смоленский. – Томск, 1982.
129. Собуль, А. Жорж Лефевр – историк Французской революции (1874-1959). / А.Собуль // Французский ежегодник 1959. – М., 1961.
130. Собуль, А. Жорес, Матьез и история Французской революции. А.Собуль // Французский ежегодник 1980. – М., 1982.
131. Собуль, А. Классическая историография французской революции. / А. Собуль // Французский ежегодник 1976. – М., 1978.
132. Советская латиноамериканистика. – М., 1986
133. Согрин, В.В. и др. Современная историография Великобритании. / В.В. Согрин. – М., 1991.
134. Согрин, В.В. Критические направления немарксистской историографии США XX в. / В.В. Согрин. – М., 1987.
135. Соколова, М.Н. Историческая теория Фернана Броделя М.Н.Соколова // Французский ежегодник 1972. – М., 1974.
136. Соколова, М.Н. Современная французская историография. / М.Н. Соколова. – М., 1979.
137. Социальная история: проблемы синтеза. – М., 1994.
138. Таран, Л. Теория “исторического синтеза” Анри Бера. / Л.Таран // Французский ежегодник 1968. – М., 1970.
139. Толокнов, В.П. “Историзм” Ф. Мейнеке как разновидность идеалистической методологии истории. / В.П. Толокнов // Вопросы истории. – 1972. – № 5.
140. Тревельян, Дж. Социальная история Англии./ Дж. Тревельян. – М., 1959.
141. Тэн, И. Философия искусства: живопись Италии и Нидерландов. / И. Тэн. – М., 1995.
142. Уманский, П.Б. Американская революция XVIII в. в буржуазной историографии США. / П.Б. Уманский. – Казань, 1990.
143. Февр, Л. Бои за историю. / Л. Февр. – М., 1991.
144. Федосова, Е.И. Франсуа Гизо: историк и государственный деятель. / Е.И. Федосова // Новая и новейшая история. – 1997. - № 2.
145. Филатов, А.М. Холодная война. Историографические дискуссии на Западе. / А.М. Филатов. – М., 1991.
146. Фюре, М. Постижение Французской революции. / М. Фюре. – СПб., 1998.
147. Чапкевич, Е.И. Евгений Викторович Тарле. / Е.И. Чапкевич. – М., 1997.
148. Шафриджанов, И.И. Современная английская буржуазная историография. / И.И. Шафриджанов. – М., 1984.
149. Шлезингер, А. Циклы американской истории. / А. Шлезингер. – М., 1992.
150. Энгельс и проблемы истории. – М., 1970.
151. Ясперс, К. Смысл и назначение истории. / К. Ясперс. – М., 1994.